

VALTIONEUVOSTON ASETUS SOKERIJUURIKKAAN VILJELIJÖILLE VUODELTA 2026 MAKSETTAVASTA SOKERIJUURIKKAAN KANSALLISESTA TUESTA

1. Yleisperustelut

Maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 992/72, (ETY) N:o 234/79, (EY) N:o 1037/2001 ja (EY) N:o 1234/2007 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 artiklan 214 mukaan Suomi saa myöntää sokerijuuriikkaan viljelijöille kansallista tukea enintään 350 euroa hehtaaria ja markkinointivuotta kohden. Sokerijuuriikkaan viljelyn kannattavuusedellytysten ja viljelyhalukkuuden turvaamiseksi vuodelta 2026 tukea ehdotetaan maksettavaksi 350 euroa hehtaarilta.

Valtion ja maataloustuottajien keskusjärjestöjen (MTK ja SLC) maa- ja puutarhatalouden kansallisen tuen neuvottelijat käsittelivät vuoden 2026 kansallisten tukien jakoehdotusta loppuvuoden 2025 aikana ja pääsivät yhteisymmärrykseen 19.12.2025.

Asetusluonnoksesta on pyydetty lausuntoa valtiovarainministeriöltä, Ahvenanmaan maakunnan hallitukselta, Ruokavirastolta, Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksien Maaseutu ja energia -yksiköiltä, Ahvenanmaan valtionvirastolta, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry:ltä, Svenska Lantbruksproducenternas centralförbund SLC r.f.:ltä Pro Agria Keskusten Liitto ry:lta, ProAgria Svenska lantbrukssällskapens förbund rf:ltä ja Sucros Oy:ltä. Lisäksi asetuseräluonnos on ollut esillä maa- ja metsätalousministeriön internetsivuilla 6.11.-27.11.2025. Lausuntoaika oli lyhennetty kolmeen viikkoon hakuajataulukon varmistamiseksi. Lausuntopalvelua ei ole käytetty varsinkin rajallisen tuensaajajoukon johdosta.

Saaduista lausunnoista valtiovarainministeriöllä ei ollut lausuttavaa asetuseräluonnokseen. Ruokavirasto ehdotti maatalousmaan hallinta-ajan määrittelyn yhtenäistämistä kaikissa muissakin yhtenäishakemuksen tuissa säädetyn mukaiseksi joka otettiin asian jatkovalmistelussa huomioon. MTK ry:n lausunnossa todetaan, että tukea on perusteltu muistiossa sokerijuuriikkaan viljelyn kannattavuusedellytysten ja viljelyhalukkuuden turvaamisella. Korona-pandemia ja Venäjän hyökkäyssota ovat aiheuttaneet kovia kustannusnousuja ja epävarmuutta myös sokerimarkkinoilla. MTK:n lausunnon mukaan maatalouden tuotantovälineiden ostohinnat ovat rajun hintapiikin jälkeen asettuneet 28 % korkeammalle tasolle. Sokerin hinnat kävivät vuoden 2023 aikana EU:ssa korkeammalla tasolla, mutta kääntyivät laskuun vuoden 2024 alussa alavireistä maailmanmarkkinaa seuraten. Tuon jälkeen valkosokerin EU-hinta on laskenut 38 % ja sokerijuuriikkaan hinta 21 %. MTK:n toteaaakin lausunnossaan, että Suomen oikeus maksaa sokerijuuriikkaan viljelijöille kansallista tukea enintään 350 euroa hehtaaria ja vuotta kohden kirjattiin ensimmäisen kerran neuvoston asetukseen (EY) N:o 1234/2007 vuonna 2007, jonka jälkeen inflaatio on syönyt summan reaalista arvoa 18 vuoden ajan, joten täysimääräinen sokerijuuriikkaan kansallinen tuki on tässä

tilanteessa ensiarvoisen tärkeä. Muulta osin MTK:lla ei ole huomautettavaa asetusluonnokseen. SLC rf. korostaa tarvetta korottaa kansallista sokerijuurikkaan pinta-alaperusteista tukea. Tuki-intensiteetti on pysynyt periaatteessa ennallaan lähes kaksi vuosikymmentä, vaikka tuotantokustannukset ovat kasvaneet merkittävästi. Korotus olisi SLC:n mukaan siksi välttämätön, jotta tukitaso vastaisi paremmin nykyistä kustannustilannetta ja viljelyn jatkuminen turvattaisiin. Tätä tarvetta lisää lausunnon mukaan vielä se, että sokerijuurikkaan hinta laskee 2 €/tonnia vuonna 2026, mikä saattaa vähentää viljelijöiden kiinnostusta, jos tukea ei tarkisteta ylöspäin. SLC katsoo näin ollen, että Suomen tulisi ottaa aktiivinen rooli Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen maataloustuotteiden markkinajärjestelyn 214 artiklan (1308/2013) vaikuttamisessa sokerijuurikkaan viljelylle myönnettävän pinta-alatuen enimmäismäärän nostamiseksi. Sokeri on Suomelle tärkeä raaka-aine ja maan omavaraisuutta voitaisiin merkittävästi parantaa säilyttämällä viljelijöiden kiinnostus sokerijuurikkaan viljelyyn. SLC:n lausunnoissa esitettyä nostotoivetta ei otettu jatkovalmistelussa huomioon koska korotuksen enimmäismäärän nostamista ei voida ratkaista tämän asetuksen yhteydessä.

Asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan 28 päivänä tammikuuta 2026.

Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen vuodelta 2026 maksettavasta sokerijuurikkaan kansallisesta tuesta.

2. Yksityiskohtaiset perustelut

1 § Asetuksen 1 §:ssä säädettäisiin asetuksen yleisestä tarkoituksesta. Tarkoitus olisi maksaa maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain (1559/2001) 6 §:n 3 kohdassa tarkoitettuna muuna kansallisena tukena sokerijuurikkaan viljelijöille hehtaarikohtaista tukea vuodelta 2026. Tuen maksu on mahdollistettu maataloustuotteiden yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (ETY) N:o 992/72, (ETY) N:o 234/79, (EY) N:o 1037/2001 ja (EY) N:o 1234/2007 kumoamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 214 artiklassa ja sen enimmäismääräksi on säädetty 350 euroa hehtaarilta. Tuki maksettaisiin sen sokerintuotantoon käytettävän sokerijuurikasalan perusteella, jonka viljelijä on vuonna 2026 ilmoittanut viljelijätukihakemuksessaan. Lisäksi huomioitaisiin mahdollisessa valvonnassa hyväksytty viljelyala niin, että jos valvonnassa hyväksytty ala olisi ilmoitettua pienempi, tuki maksettaisiin hallinnollisessa tarkastuksessa, monitoroinnissa tai valvonnassa hyväksytyyn viljelyalan perusteella. Viljelyssä on noudatettava paikkakunnan tuotanto-olosuhteiden mukaista viljelytapaa, jonka katsottaisiin täyttyvän, jos hakija on noudattanut toiminnassaan mitä eräiden maatalouden pinta-alaperusteisten tukien myöntämisen yleisistä edellytyksistä annetun valtioneuvoston asetuksen (77/2023) tuen myöntämisen yleisistä edellytyksistä säädetään. Tuen määräksi säädettäisiin enintään 350 euroa hehtaarilta. Pykälässä ehdotetaan myös säädettäväksi 50 % suuruisen tuen ennakon maksamisesta, joka tasaa tuenhakijan kassavirtaa ja siten parantaa tuenhakijan maksuvalmiutta.

2 § Asetuksen 2 §:ssä ehdotetaan asetuksen voimaantulopäiväksi 28.1.2026.

3. Taloudelliset vaikutukset

Valtion talousarvion momentilla 30.20.40 (maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki) on vuonna 2026 osoitettu varat yhteensä 350,00 miljoonan euron suuruiseen maa- ja puutarhatalouden kansalliseen tukeen. Määrärahasta 4,00 miljoonaa euroa on varattu tukien täytäntöönpanoon liittyvien, ennakoidun tukimenekin ylittävien, tukien ja tukitasojen muutostarpeisiin. Sokerijuurikkaan viljelijöille vuodelta 2026 maksettavaan kansalliseen tukeen arvioidaan tarvittavan 5,95 miljoonaa euroa. Tukeen tarvittava määräraha on otettu huomioon maa- ja puutarhatalouden kansallisen tuen momentin jakoehdotusta laadittaessa. Muut momentilta 30.20.40 rahoitettavat kohteet huomioon ottaen määrärahan arvioidaan riittävän ehdotettuun tarkoitukseen.